

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hététi és ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 3.

Asszerkesztőség kőíratok visszaadását vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Bankok a tőzsdejáték ellen.

(K. Ö.) Egy nagyobb vidéki városban az történt, hogy a pénzintézetek megvonták a hitelt azoktól a cégektől, kiktől kitudódott, hogy tőzsdejátékot folytatnak. Alkalmat erre az elhatározásra az adott, hogy ugy az említett városban, mint a környéken nagyon sokan játszottak a börzén, természetesen veszteséggel és a játékra a megrendszabályozott bizományi cégek csábították a közönséget.

Ismeretes olvasóink előtt, hogy mi hogyan gondolkodunk a tőzsdejátékról. Gazdaságilag és erkölcsileg veszedelmes dolognak tartjuk, első sorban azokra nézve, akiket a játékszenvedély csábít a börzére, hogy rövid idő alatt meggazdagodjanak, holott rendszerint ott hagyják a fogukat. A legtöbb esetben züllés és a családi élet megsemmisülése a börzejáték következménye. Azért hangoztattuk már nem egy ízben, hogy a börzén tekerjék ki egymás nyakát a hivatásos börzeáretek, semmi közünk hozzá, de a nagy közönséget távol kell tartani a börzétől. Azért amikor az értékpapírok egyesületének vezetősége arról panaszkodott, hogy a közönség részvétele a börzejátékban megcsappant, mi azt nagyon jó dolognak tartottuk, az idők jelének, mert láttuk,

hogy a vidékiek ráuntattak arra, hogy a bankárok és bizományosok fejőstehenei legyenek.

Sohasem gondoltuk volna azonban, hogy akadjanak pénzintézetek, tehát merkantilis intézmények, melyek a hitel-megvonás radikális eszközével foglaljanak állást a börzejáték ellen.

Kezdetben csupán az agrárius körök foglaltak állást a börzejáték ellen. Senki sem hallgatott rájuk. Mikor azután a fedezetlen határidőüzlet a vidéki gabonakereskedőket is berántotta, ezek is tiltakoztak oly börzei machinációk ellen, melyek halomra döntötték a reális kereskedelem minden számítását. Polónyi miniszter korában meg akarta rendszabályozni a sajtót és a börzét. Meg kellett buknia, mert hozzá akart nyulni ahoz az intézményhez, melynek a diadalmas faj millióit köszönheti. A kiegyezési törvény utasítja a magyar kormányt, hogy úgy mint Wienben, Budapesten is tiltsa el a fedezetlen határidőjátékot. És bár az osztrák kormány már több ízben követelte a megegyezés végrehajtását, mégsem történt semmi. Ugyanaz a hatalom, mely megbuktatta Polónyit, most is utjában áll a börzereformnak. Az agráriusok pedig szüntelenül döngetik a börze kapuját. Zselénszky gróf csak a minapá-

ban adott be egy törvényjavaslatot, mely szigorú büntetést szab ki azokra, kik börzejátékkal foglalkoznak.

És most jönnek a merkantilisták maguk. Már ezek sem tudják a börzejáték pusztításait nyugodtan végig nézni. Igaz, hogy a vidékről indult ki a mozgalom, de hihető, hogy a főváros és a többi vidéki városok sem fognak elzárkózni oly mozgalom pártolása elöl, melynek célja a börzét megtisztítani azoktól az elemektől, melyek a termelő elemeket szípolozzák. A kultur államok már régen megszabadultak tőlük. Wien hozzánk küldte őket és ezek a mi börzeánereinkkel szövetkezve, oly hirhedté tették a budapesti börzét, mely vetekedik hirhedség dolgában a newyorki börzével. Börzeánereink szörnyen büszkék erre, mi nem. Mert ez nem kultúra. A kultúra kizárja azt, hogy a termelő osztályokat ki lehessen zsákmányolni. A börze pedig azt teszi. A kultúra védi a termelőt a közvetítés kizsákmányoló törekvése ellen.

Fokról-fokra mégis csak megérlelődik az a közhangulat, mely a közkormányzatot a börze megreformálására fogja bírni. Berlinben és Bécsben is eltörölték a fedezetlen határidőüzletet, még sem történt baj. Nálunk sem lesz baj belőle. Attól pedig ne tartsunk, hogy a forgalom

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A hölgy és a preparátor.

— Miguel Zamacois. —

A hölgy huszonnyolc és harminckét év közt (biztosan sohasem lehet tudni). A preparátor valószínűleg negyven éves. A jelenet egy kitűnő műhelyében történik. Egy asztalon pár mozdulatlan állat természetellenes pózokban. Semmi kétség, természetihűen vannak kitűnve. A hölgy, talpig feketében, véletlenül épp akkor lép be, mikor a függöny felgördül. Véletlenül éppen a publikummal szemben foglalnak helyet. A beszélgetés megkezdődik.

A férfi (szertartásosan): Es most, nagyságos asszonyom, legyen szabad tudnom, vajjon a magánemberhez, avagy a természetihű preparátorhoz méltóztatik fordulni?

A hölgy (némi féltékenységgel és meghatottsággal): Az egyikhez is, a másikhoz is.

A férfi: Ez esetben asszonyom, mindketten rendelkezésére állanak.

A hölgy: Viselkedésem tán kissé különös az ön szemében, uram s megvallom, hogy a külszin is ellenem van. Azt kértem, hogy ne az üzletében, hanem műtermében fogadjon, s

ez tán nem egészen illő dolog... Meg tán a preparátorné ő nagysága rossz néven is veszi...

A férfi: Nincs preparátorné ő nagysága... agglagény vagyok... Ezek az állatok a családom.

A hölgy: Ah!... Azt sem szeretném, ha alkalmazottjai valami rosszat gondolnának...

A férfi: Ne féljen semmitől asszonyom, a segédeim egyike tegnap megszökött, a másik meg fenn van a padláson, a divatáru-üzletek számára paradicsom-madarakat csinál pacirtákból.

A hölgy: Köszönöm uram. Ugy hiszem, önben arra az emberre akadtam, akit kerestem. S boldog vagyok a fölött, mert nem akartam, hogy közömbös ember legyen tájaldalmannak szemtanuja. S mert megéreztem szívének nemességét, mertem e lépésre vállalkozni.

A férfi (télre): Keresztapaságra fog felkérni!

A hölgy: En az ön szomszédnöje vagyok s így sokszor elmegyek kirakata előtt és — ugyan megvalljam-e? — mindannyiszor meg kell állnom érdeklődve, elragadtatva. Es hogy az állatait megbámulom, minden szimpátiám ön felé irányult. En imádom az állatokat.

A férfi: Meg vagyok hatva — valóban.

A hölgy: Önért beszélnek uram, az állatai. Es hogy észinte legyek, ők öntöttek bátorságot belém. Igen, az ön gerlicéi és az a kenguru...

A férfi: ?...

A hölgy: Igen, az a két gerlice, akik oly szerelmesen csókolóznak a kirakaton, a teknősbéka csontváza mellett.

A férfi: A gerlicék?

A hölgy: Mikor megláttam őket ágycskájukon, oly igazán megható, szerelmes kifejezéssel preparálva, így gondolkodtam: »Az az ember, aki ezt csinálta, tudja, mi a szerelem... bizonyára ő is turbékolt már, ő is szenvedett tán és megtogja érteni az én szenvedésemet.«

A férfi: Ami a turbékolást illeti, meg kell vallanom, hogy időről-időre...

A hölgy: Nem kételkedem egy pillanatig sem. Ahogy ön preparál, nem tévesztheti meg az embert... Es az a kis kenguru a jobboldali kirakaton, ahogy viszi kicsinyeit... Az anyai szeretetnek megmagyarázhatatlan kifejezését és aggódó kérelmet tudott beleönteni még az üvegszemekbe is. A rendszerint oly hideg, oly merev, oly üveges tekintetű üvegszemekbe. Micsoda tehetség az öné!

A férfi (láthatólag jóleső hiusággal): Az

Ne féljen és ne rettegjen a mert kolerától,

Itt a király

legegészségesebb alkalikus baktérium mentes üdítő és borviz

KAPHATÓ MINDENÜTT.

gabonában és értékpapirokban megcsökken, mert a papirosforgalom ugysem forgalom. A tőzsdére mint gabona és értékpapirpiacra szükségünk van, játékbarlangra azonban nincs szükségünk. Akinek az kell, menjen Montecarlóba és idővel a Margitszigetre.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 19.

Most már teljes nagyságában kifejlődött az obstrukció a Házban. Gróf Tisza Kálmán az árpádi ünnepségen tett azon kijelentése, hogy megveti az obstrukciót, még jobban elmérgesítette a helyzetet s Justh Gyula azon kijelentést tette, hogy nem engedí a véderő javaslatot addig tárgyalni, míg gróf Tisza Kálmán nem vonja vissza sértő kijelentését.

A tegnapi ülés elején mindjárt egymásután négyeszer kellett megejteni a névszerinti szavazást s ezzel eljutottunk a technikai obstrukció csúcspontjára.

Az ellenzék el van tőkével a legvégső ellenállásra, akkor kár még ingerelni őket.

Berzeviczy Albert elnök egyenyed 11 órakor nyitja meg az ülést. Gerliczy Ferenc báró megválasztása ellen beadvány nem érkezett s így véglegesen igazolt képviselőnek jelenti ki. Jelenti továbbá, hogy Wickenburg Márk gróf, Radovánovich György és Pesa Miklós több heti szabadságot kérnek. Kérdi a Házat, hogy megadja-e a kívánt szabadságot?

Felkiáltások balról: Nem adjuk meg. (Általános zaj.)

Elnök jelenti, hogy husznál több képviselő névszerinti szavazásra nyújtott be kérvényt.

Justh Gyula: Kéri, hogy a három képviselő kérésén külön-külön határozzon. (Zajos ellentmondások jobboldalon.)

Elnök kijelenti, hogy a Ház a három kéresem külön választva fog szavazni. Először

Wickenburg Márk kérelmén rendeli el a névszerinti szavazást. A névszerinti betűt soroltatja ki.

Az E. betűt huzzák ki.

Felkiáltások baloldalon: Fogytok!

Elnök: 10 percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után megtörténik a névszerinti szavazás, mely szerint a Ház nagy többséggel megadta Wickenburg Márk grófnak a kért szabadságot.

Sorra következett Radovánovich György kérésén való névszerinti szavazás, mely az E. betűvel kezdődött. A Ház 101 szavazat többséggel Radovánovich Györgynek megadja a kért szabadságot.

Elnök jelenti, hogy husznál több képviselő névszerinti szavazást kér Pesa Miklós kérésére.

A jobboldal zajos felkiáltásokban kéri a kérvény aláírói névsorának felolvasását.

Elnök elrendeli a kérvényező névsorának felolvasását.

A kérvény aláírói, Egy Béla kivételével mind jelen voltak a felolvasásnál.

Megejtik a névszerinti szavazást, melynek alapján a Ház 128 szótöbbséggel megadta Pesa Miklósnak a kért szabadságot.

12 óra után kerül a sor a kérvényekre.

Elnök bemutatja a pesti kereskedelmi és iparkamarának Sándor Pál által benyújtott kérvényét az önkéntességi jog módosítására.

Justh Gyula: Kéri, hogy a nagyfontosságú kérvényt a véderőbizottság elé terjessze a Ház. (Zajos ellentmondások jobbról.)

Elnök jelenti, hogy névszerinti szavazásra kérvényt nyújtottak be. Kérdi a Házat, hogy kívánja-e, hogy a kamara kérvénye a véderő bizottság elé terjesszessék.

Kiáltások jobbról: Nem!

Balról: Igen! (Nagy zaj.)

Egy hang jobbról: Eljen Justh! (Általános derűtlenség.)

Förster Aurél: Meg van a teljes harmónia. (Derűtlenség.)

Justh Gyula: Amíg meg nem reparálják a tegnapi sérelmet, addig itt nem lesz tanácskozás.

Elnök elrendeli a névszerinti szavazást.

A megejtett szavazás szerint a Ház tulyomó többsége elveti Justh Gyula indítványát.

Elnök bemutatja Pécs városának Egy Béla képviselő útján beterjesztett kérvényét a véderőjavaslatok ellen és az általános választó-

jogi törvényjavaslatnak minél előbb való beterjesztése iránt. (Éljenzés a baloldalon.)

Elnök indítványozza, hogy a kérvény ki nyomattassék és tétessék a Ház asztalára a véderő-javaslatval való együttes tárgyalás céljából.

Justh Gyula: Indítványt terjeszt elő, hogy a kérvény adassék ki az állandó kérvényi bizottságnak. (Zaj a jobboldalon.)

Elnök jelenti, hogy husznál több képviselő névszerinti szavazás elrendelését kéri.

Elnök elrendeli. Előbb azonban alelett kíván határozatni, hogy a Ház elfogadjja-e Justh Gyula indítványát, vagy sem.

A Ház többsége elveti Justh Gyula indítványát.

A névszerinti szavazás megtörténik.

Elnök jelenti, hogy a Ház 60 szótöbbséggel elfogadja az elnöki előterjesztést.

Hegedűs Kálmán beterjeszti a gazdasági bizottság, **Márkus László** a mentelmi bizottság jelentését, amit a Ház tudomásul vesz.

Elnök jelenti, hogy négy képviselőnek a napirend előtti felszólalásra megadta a jogot.

Désy Zoltán szükségesnek tartja a technikai obstrukciót. Kijelenti, hogy a követelmények kényszerítő hatása alatt ő is részt fog venni az obstrukcióban.

Lovász Márton sajnálattal látja, hogy a miniszterelnök nincs jelen a tárgyaláson. Az ellenzéken olyan sérelem esett, hogy azt föltétlenül korrigálnia kell. Várja a kormánypárt választát.

Szmrecsányi György: Addig, míg az ellenzéken ejtett sérelem orvoslást nem nyer, nyugodt tárgyalás nem lehet. A sérelmet fokozta az, hogy a munkapárt magáévá tette tegnap Antal Géza beszédével Tisza beszédét. Kéri, hogy a miniszterelnök oszlassa fel a Házat.

Egy Gyula elhalasztja beszédét.

Az ülés egyenyed 3 órakor ért véget.

A katonák kártalanítása. *Telegdi* főzsef munkapárti képviselő legutóbbi beszámoló-beszéde alkalmával azt az érdekes kijelentést tette, hogy a honvédelmi miniszteriumban törvényjavaslat készül a *kiszolgált katonák kártalanításáról*. A terv a legutóbbi delegációban került fel, ahol a hadügyminiszter és a delegátusok között folytatott beszélgetés során az az eszme nyomult előtérbe, hogy minden ki-

ördögbe is! Utóvégre másképp kell egy állatot kitömni, mint egy szalmazsákot! En a szivemmel tömöm ki őket.

A hölgy: Ez szembeszökő. De hogy a dologra térjek: pár hónapja, hogy elvesztettem az uramat.

A férfi (résztvevő udvariassággal): Ó, hány özvegy is járt önhez hasonlóan!

A hölgy: Amikor nőül mentem hozzá, már nem volt fiatal és Cayennebe kellett utaznia...

A férfi (félre; nyugtalan pillantásokkal kémleli a kasszáját): Uram, Istenem! Egy fegyencnek az özvegye!

A hölgy: A fűszerek küldték ki nagy fizetéssel. Egy évet töltöttünk a cayennei bors között.

A férfi (bókolva): Azért van a nagyságos asszony ily jól konzerválva.

A hölgy: Köszönöm. Ő azonban, az uram, sajnos, meghalt a következő évben. Szerencsémre megmaradt számomra az én kis Fifi, az én gyönyörűségem, egyetlen reményem és vigaszom, egyetlen gyermekem.

A férfi (félre): Fifi? O, Istenem, ezek az anyák! (Fenhargon, érdeklődve.) Fiu vagy kis lány?

A hölgy: Sohsem tudtam...

A férfi (képedve): Hogyan?

A hölgy (belemelegedve): Szegény kicsike! (Sirva fakad.) Holtan találtuk meg fürdőjében.

A férfi: Rettenetes. Nemde, tulforró volt a víz?

A hölgy: Nem. Nem volt benne víz. Es épp ezért halt meg. Csak a fürdővizéből akart inni. S mivel épp mosás volt, sem én, sem Rosalie nem gondoltunk arra, hogy megtöltjük. (Hangja zokogásba fordul): Mi öltük meg! Mi vagyunk a gyilkosai!

A férfi (félre): Bolond... (Fenhargon): Edes nagyságos asszony, térjen magához... Nos és a kicsike...

A hölgy (könnyek között) Elhoztam, hogy kitömje...

A férfi (felugrik): Mi tetszik?

A hölgy (kinyitja táskáját): Itt van! (Egy kis döglött kanárit nyújt át.)

A férfi: Hát ez a Fifi... Ja vagy ugyan jobb így!... Igen, igen... kanári, egy közönséges kanári...

A hölgy: Közönséges? Fifi egy közönséges kanári? O nem mondaná, ha ismerte volna... Ha látta volna büszkén, boldogan a kis pálcikáján, hogy feszített, mint egy kis hercegnő!

A férfi: Kanári hercegnő!

A hölgy: Es intelligens volt uram! Képzelve, valahányszor kinyitottam a kalitkáját, felém közeledett...

A férfi: Hogy megcsipje?

A hölgy: Nem, hogy kirepüljön. Mert képzelje az az okos kis teremtes tudta, hogy az ajtón át kell kirepülnie. Nem csodás? Hát uram, öre bizom Fifit, készítsen belőle egy mesterművet.

A férfi: Mondja nagyságos asszonyom, ragaszkodik épp ehhez az egyhez? Nekem van itt vagy hatvan kitömött kanári raktáron és mi a ránk bizotthoz tökéletesen hasonlót szoktunk kiválasztani.

A hölgy: Rettenetes! Hisz ez a jóhiszeműség galád kihasználása. Hisz én épp az ő aranyos kis egyéniségét kívánom megörökíteni. Nem sajnálom a költséget. Hál' Istennek van miből. Nem kitömött krokodilusokba van a vagyonom fektetve.

A férfi (sértődötten): Bocsánat, a kitömött krokodilusok között van sok értékes is.

A hölgy: Jobban szeretem kamatozó részvényeimet.

A férfi: Ah... vagy ugyan! (Szolgálatkészen): Remekművet csinállok asszonyom. Fifi virágos ágacsán fog állni. Nyitott csőröcskével, énekesmadárhoz hasonlóan, hisz csak a hangja hiányzott. (A hölgyhöz közeledve): De az enyém is elakad, hogy elragadtatásomnak, zavaromnak kifejezést akarok adni. Ön itt van, nálam... Oly bájos... és annyira szereti az állatokat. O, ha engem is tudna szeretni... De erről még beszélünk kell... A kanári meg lesz hamarosan. Magam hozom át...

A hölgy (bucszik és zavartan bemutatja magát): Messillaisné, özvegy, magánzó, itt lakom a szomszédban.

A férfi: S én Joseph Duplanton vagyok. Európa nagyobb udvarait én tömöm ki állandóan.

szolgált katoná bizonyos összeget kapjon, ha a katonaságtól távozik. Erre a célra tizenöt millió koronára volna szükség, amely állítólag rendelkezésére áll a hadügyminiszternek. Megkérdeztük Hazai Samu honvédelmi minisztert, hogy mi igaz ebből a hírből. A honvédelmi miniszter ur a következő felvilágosítást adta Az Est tudósítójának:

— A honvédelmi miniszteriumban többféle hasonló tervvel foglalkoznak, melynek mind az a célja, hogy a szegényebb néposztályok terheiből könnyítsünk. Jelenleg csak arról van szó, hogy kártalanítsuk a fegyvergyakorlatokra bevonult szegénysorsú katonák családját arra az időre, míg a családfő vagy a családfentartó katonai szolgálatot teljesít. Az anyagi kárpótlást egyelőre napi egy koronában akarjuk megállapítani. Természetesen ez csak a törvényhozás jóváhagyásával történhetik és a reform csak akkor léphet életbe, ha a törvényhozás elfogadja.

Az osztrák trónbeszéd.

Az osztrák törvényhozás újból összeült. Ő Felseje tegnap tartotta meg a trónbeszédet az uralkodó és a képviselőház tagjai előtt a Burgban, melynek udvarán óriási közönség gyűlt össze.

Pontban 12 órakor kívül is jelzi a dobpergés és a zenekar Gotterhalte-ja, hogy a trónterembe lépett az uralkodó. Az I. emeleti terem csukott ablakain át is kihallatszik a zúgó hochozás.

Báró Gautsch miniszterelnök átnyújtotta a királynak a trónbeszéd szövegét, őfelsége fejére tette a kalpagot, helyet foglalt a trónszéken, közben kivette vastag keretű civkerét és — szemtanuk mondják — érces hangon olvasta fel a trónbeszédet:

Tisztelt uraim a Reichsrat mindkét házából! A bevezető mondatok után a trónbeszéd rögtön a véderőjavaslatok erősen hangsúlyozott sürgetésére tér át. A katonai hatalmi eszközök mindenütt észlelhető gyors fejlesztése — mondja a trónbeszéd — nálunk is szükségessé tette a véderőről való fokozott gondoskodást. A javaslatokat, amelyek azt a célt követik, hogy elmulasztottakat pótoljanak és az elkerülhetetlen intézkedéseket biztosítsák, a kormány be fogja terjeszteni.

Felsorolja a trónbeszéd a kétéves szolgálat és a katonai büntető perrendtartás reformjának előnyeit, majd igen komoly hangon figyelmezteti a parlamentet e javaslatok megszavazására.

Említi a trónbeszéd a bankjavaslat elintézésének sürgős voltát.

Majd áttér az új adók szükségességére. Új pénzügyi segélyforrások megnyitása szükséges és a terhek igazságos megosztása.

Igéri a trónbeszéd a szociális biztos társról szóló törvényt, valamint egyéb jóléti intézményeket, a szegény néposztályokról való gondoskodást.

Megemlíti Galicia víziutainak kiépítését és minthogy a törvényben megállapított határidő ezek kiépítésére nem volt betartható, új javaslatok fogják e víziutak kiépítésének határidejét és körülményeit megállapítani.

A trónbeszéd további részében a cseh-német kiegyezés halaszthatatlan szükségének nyomtatékos hangsúlyozásában csendül ki. »Cseh királyságomban az ott lakó törzsek viszonyának a kölcsönös megegyezés alapján való javítása és tartós rendezése — ugymond a trónbeszéd — képes egyedül azokat a gazdasági, szociális és kulturális erőket kifejleszteni, amelyekben a cseh királyság annyira bővelkedik, de ehhez az kell, hogy háttérbe szorújanak az

ellentétek, amelyek megakasztották a tartománygyűlés törvényhozó munkáját.«

A trónbeszédet lelkesen megéljenzették a parlament két házának egybegyűlt tagjai.

A hadapródiskola záróünnepélye.

Nagy napja volt tegnap a hadapródiskolának, de nagy napja volt annak az óriási számú közönségnek is, mely a hadapródiskola záró, ünnepélyén megjelent, mert olyan nagyszabású minden ízében kitűnő fényes keretekben lefolyt ünnepélyen vett részt, amelyet igazán csak katonáék tudnak produkálni.

5 óra után egymásután robogtak végig városunk utcáin a hadapródiskola felé a kocsik, s a fényes közönség csakhamar megtöltötte a játszótérét. Igazán gyönyörű látványt nyújtott a sok szebbnél szebb női ruháktól tarka, színes nézőtér.

Ott volt városunk egész katonai és világi előkelősége, Fetser Antal püspök, Ditrich vezérőrnagy, Rimler Károly polgármester, Wallner Ödön, Perneczky Jenő ezredes, Papp Imre, Varró Domokos, Széchényi Pál gróf, Belopotoczky Kálmán dr, Gralley ezredes, Thury László. Jelenvolt óriási számú hölgyek közül a következők neveit sikerült feljegyeznünk:

Balogh Kálmánné, Balogh Ilonka, Bodnár Gyuláné, Bodnár Malvin és Ilonka, Bagossyné, Bagossy nővérek, Belezny Antalné, Belezny nővérek, Barabás Józsefné, Barabás nővérek, özv. Bulyovszky Józsefné, Bulyovszky Erzsike, Bakó Bálintné, Bakó Bözsike, Ditrich. vezérőrnagy, Ditrich nővérek, Des Echerolles Kruspér Sándorné, özv. Debreczeni Józsefné, Debreczeni Mancika, Fedák Sári, dr Fráter Pálné, Etsy Emilia és nővére, Dutka Akosné, Dutka Klára, özv. Sas Arminné, Sas Rózsika, Hannig Vilma, Horváth Mici, Imrik Péterné, Lőrinczy nővérek, dr Krüger Aladárné, Kazay nővérek, Kolozsvári Sándorné, Kolozsvári nővérek, Kelepecz nővérek, Karácson Jánosné, Karácson Lucika, Mihályi Ernőné, Móré nővérek, özv. Molnár Istvánné, Molnár Ica, Nozák N.-né Nozák Magda, Németh A.-né, Olasz E.-né, Popper A.-né, Somogyi Gézánné, dr Thury Lászlóné, Rónai nővérek, Schwarcz nővérek, Wallner Ödön, Wallner Jolika, Voronyák Istvánné, Varró Domokosné, Varró Zsófia, Zsigmondy Anna, Szunyogh Lórátné, Papp Imréné, Papp Margitka, Hoványi Margit, Mihályi Pálné, Várnay Henrikné, Szmazenka Edit, Sztachó Szévérné, Sztachó Margit, Cserey Dezsőné, Hertner Péterné, Hertner Szidi, Tóth Olga, Kovács Jenőné, Ormosi Olga, Szappanos Ida, Kovács Ilona, Nagy ezredes és leánya Egerből, Kulik Ilona, Várnay nővérek, Kis Ibolyka, Szabados nővérek, Muresán Valérné, Bozóky főhadnagyné, Fekete nővérek, Mayer nővérek, Nagy Jolán, Vitt Bözsike, Diamandy Vica, Takács nővérek, Dániel Margit, Udvarhelyiné, Udvarhelyi Irma, Buda Hajnal, Hoffinger Mariska, Beliczay Irma és Magda, Vadnai Irén, Jezerniczky Margit, Topay Imréné, Buday Elemérné, Dezső Lajosné, Klein Jenőné, Jezerniczky Dénesné, Békefy Böske, Hoványi Gyuláné.

Az ez alkalomra téli kertté varázsolt lépcsőházon át az I-ső és a II-ik emeletre érve, láttuk a dusan és legmodernebbül felszerelt különböző szertárakat. Feltűntek a kiállított írásbeli dolgozatok közül különösen a földrajzból készítették, a melyek pontos, csinos és imponálóan alapos munkák. Igen csinosak az évfolyamán készült, a szabadkézi rajzteremben kiállított festmények, rajzok is.

Hogy a tudományok mellett a mély vallásosság, a sport, zene, ének és művészet kultiválása s ezekneknek szeretetére való nevelés mily intenzív mértékben s mily helyes irányban történik, arról csak az elragadtatás hangján írhatunk. Nagy elismerés illeti értük az iskola nagy tudású és magas műveltségű parancsnokát, Ránffy Zsigmond alezredest, aki fáradsá-

got nem ismerő éberséggel őrködik a felett, hogy a közmívelődési tárgyak s ezek közül különösen a gyakorlati életben hasznosítható értékkel bírók tanításával a modern eszközök a legteljesebb mértékben kihasználtsanak s a ki nagy sulyt fektet — az ifjúság lelkének és szívének nemesítésére. S ebben a nehéz munkájában nagy segítségére van az intézet kiváló tanári kara, amely a legnagyobb szeretettel és odaadással követi s valóítja meg az intézet parancsnokának tanítási és nevelési irányelveit.

De nézzük az ünnepély fénypontját a sport és katonai mutatványokat.

A 101. gyalogezred zenekarával élükön, a Rákóczi induló lelkesítő hangjaira vonult fel 200 kiskatona ruganyos léptekkel, feszes testtartással. Egy csoport puskával, egy zászlókkal, egy pedig botokkal felszerelve. A szabadgyakorlatok zeneszóra igen kedves hatásos látványosságot képeztek.

Ezt követte a gömblovész 3 résztvevővel vadászpuskákkal. Egymásután lötték széjjel a repülő üveggömböket.

Utána egy párbaj jelenet Devilyers pisztolyokkal s függő gömblovész flobert-pisztolyokkal. Igen pontos és sikerült lövéseket láttunk.

Most egy katonai szám következett. Kovács Ferenc IV. éves növendék vezetett elő egy szakaszt, amely feszes ellépés után rajvonalat képezve egy feltevés alapján kisebbített lovasalakokból álló, oldalt mozgó lovaságra kezdett pusztító tüzet. Majd rajvonalba egy visszavonulást mutatott be, miközben egy kerékpáros osztag ütött rajta puskatűzzel olyan eredménnyel, hogy a szakasz kénytelen volt visszavonulni.

Azután a győztes kerékpáros osztag 23 fővel produkált igen csinos és hatásos gyakorlatokat.

Ezt ismét katonai gyakorlat követte. Egy századot vezetett elő Szikszay Béla IV. éves növendék, amely zárt gyakorlatokat, szakaszössztüzeket és egyes tüzet mutatott be, végén pedig igen feszes és szép diszmenetet.

Szép volt az iskolai vívógyakorlat, melyet Orbán Sándor az iskola kitűnő vívómestere vezényelt.

Igen csinos dressben 28 IV. éves növendék mutatott be azután szabad vívást, amelyben igen nagy ügyességet fejtettek ki különösen Hödl és Patera IV. éves növendékek. Nagy elismerés illeti vezetőjüket, Koós Kálmán századost.

Ezt követte a staféta futás, melyben a kék dress került győzelemre. A rudgrás, melynek győztese 2 m. 95 cm.-el Leczó István II. éves növendék lett.

A diszkosz-dobás és gerelyvetés győztese a kitűnő irányban fejlődő Szimics János IV. éves növendék és pedig diszkosznál 35 m. 25 cm., gerelyvetésnél 38 méter és 63 centiméterrel. Biztos, szép dobásai élvezetes látványt nyújtottak.

Utána football játék következett, amelyben igen gyors, ügyes és biztos mozdulatokban győnyörködhattunk.

Nagyon szép látványos és változatos szám volt a szertornázás nyújtón és korlátton, amelynél pontos, merész és elegáns mutatványokkal különösen kiváltak Perger, Tóth, Halmay és Borosnyay növendékek, akik valóságos cirkuszi mutatványokkal szereztek dicsőséget s tekintélyt az iskolai tornakiképzésnek. Feltűnt Szimics merész és hatalmas saltója.

Befejezésül festői látványosságot nyújtott a nagy gúla, amelyben mintegy 220 növendék vett részt.

Rövid pihenés után a hatalmas és gyönyörűen díszített tornaterembe vonult a publikum.

Ritka műélvezetben volt részük azoknak, akik bejutottak. Zene- és énekszámokat felváltva adott elő az ifjúság olyan műtérzékkel, aminőt Magyarországon igen kevés középiskolában hallhatunk.

Különösen s általánosan feltűnt az énekszámok igazán pompás, kellemes, tiszta és fe-

gyelmezett előadása. A legnehezebb operetteket játszi könnyűséggel és imponáló biztonsággal énekeltek s nincs az a finnyás karmester, aki ne szívből tapsolt volna a kitűnő éneknak. Külön kell megdicsérni Mihályi Ernőt, aki az ő ismert kiváló művészetével vezette az énekkart.

Már a tornaterembe való belépésnél feltűnt a karzatán egy hatalmas táncrend, amely művészies kivitelben hirdette a vacsora utáni programot.

Az ünnepi programnak egy prózai, de közkedvelt száma jött ezután: a vacsora, a tornacsarnok előtti gyönyörűen kivilágított s lámpionokkal körülvevő növendéki tennispályákon, a pauszák alatt pedig az ifjúsági önképzőkör adott elő szebbnél szebb énekdarabokat.

Katona és cigány zenekarok felváltva szórazták a publikumot, a míg a fiatalokban felpettedt kedv a társaság nagy részét a tánctermekbe nem vonzotta, a hol a hamisítatlan jó kedélyű s magukat igazán férfiasan és házigazdákként viselő kis kadétok gondoskodtak arról, hogy itt is babérokat arassanak.

Igazán kedves és emlékezetes, minden ízében pompásan összeállított és kitűnően sikerült ünnepély volt ez. Sajnálhatják, a kik jelen nem lehettek.

Végül lehetetlen, hogy köszönettel meg ne emlékezzünk arról a kedves és lekötelező házigazdái szívességről, a melylyel a tanári kar élén az intézet kiváló parancsnoka Ránffy alezredes az ünnepélyen résztvevő vendégeket elhalmozta, továbbá arról a legapróbb részletig nagy körültekintéssel előkészített rendezésről, amelynek nagymestere Leóchev Kálmán százados volt.

Oberwalder és Ladstädter

udvari kalapgyárosok
szalmakalap készítményei legkedvezőbben

REICHARD áruháza

özégnél kaphatók.

115 A

Rejtélyes öngyilkosság.

Családi öröm és gyilkos golyó.

A temetés mindig szomorú s fájó érzést vált ki az emberből, még ha nem tudja is kit visznek ki utolsó útján. Ezt a fájó érzést nem enyhíti a gyászpompá, a katonai parádé, amivel a végtisztességet megadják az elhunytak.

De a temetések között is van különbség, mert vannak olyan temetések is, amelyek egy megfelfedezett tragédia utolsó felvonását jelentik.

Ilyen megrázó, titokzatos tragédia áldozatát kísérték ki utolsó útjára tegnap délután a nagyvárad helyőrség kórházából.

Betyák Lajos jómodu szentesi családból származott. Kivételes engedéllyel nősült, de boldog családi életét kiszakította a katonai kötelezettség.

A III. ik korosztályból besorozták a 101 gyalogezredbe, ahol a 15. századnál szolgált. Nagyváradon. Kitűnő katona volt; felebbvalói szerették jóviseletéért és pontosságáért. Csakhamar elérte a kitüntetését: előléptették őrvezetőnek.

A szegény katona szívét, lelkét azonban fogva tartotta a gondolata, amely odaszállt a szentesi meleg fészekbe, hitveséhez s ez az érzés annál jobban nyugtalanította a szegény

fiatal embert, mert családi öröm közeledett otthonába, a golya madár bejelentette közeli látogatását.

A szegény katona napról-napra remélte, hogy a családi öröme hazabocsátják, hogy a nehéz órákban hitvese mellett azzal együtt örülhessen az új honpolgárnak.

Azt tudta, hogy ezekben a napokban volna szüksége a szabadságra. El is határozta, hogy hétlőn szabadságot kér, mert vasárnap éppen szolgálatba lévén osztva, tudta, hogy erre a napra nem kap szabadságot.

Vasárnap kereste a távirat-kihordó. Egy sürgőnyt kapott, még pedig Szentesről a családjától. Csak annyi állott a táviratban, hogy kis fia született.

A szegény ember örömmel vette a hírt, de csakhamar nagy izgatottság vett rajta erőt.

Pár perc múlva, mikor egyedül maradt a szobában, lekasztott a falról egy töltött fegyvert s szíven lökte magát.

Egy óra múlva már a helyőrségi kórház halottas szobájában volt kiterítve a szentesi család egész mindene: a fiatal férj és apa.

Hogy mi ment végbe a szegény ember lelkében s mi adta kezébe a gyilkos fegyvert, azt nem tudják; valószínűleg pillanatnyi elmezavar áldozata lett a szegény ember, hogy nem lehetett otthon kis gyermeke születésénél.

Tegnap kísérték ki hangos zeneszóval a holttestet a nagyvárad temetőbe. Gyászoló hozzátartozói kísérték s otthon a szerető hitves mit sem tud az ő nagy tragédiájáról s szeretettel becézi ujszülött fiacskáját . . .

UJDONSÁGOK.

Szent Vince napja. — Nogáll emléke.

Ma, szurdán van a szegények, árvák, özvegyek nagy szentjének: Páli szent *Vincenek* az emlékünnep. A katolikus egyház ezen áldott emlékü szentje tudvalevőleg alapítója volt a lazarista missiópapok kongregációjának, ugyszintén a róla elnevezett apácáknak, az irgalmas nővéreknek is, akik a tanítás, főként pedig a gyermekek gondozása s a bejegyelés terén gyűtenek mindennél becsesebb mennyei kincseket.

Az egész katolikus egyház, de főleg ez a két szerzet nagy ünnepélyt ül Szent Vince napján. A helybeli szent Vince intézet réti kápolnájában ma ünnepélyes szent mise és szent beszéd lesz.

A nagyvárad egyházmegyének, a város katolikus társadalmának és különösen a Szent Vince intézetnek gyásza is van e napon, melyet az isteni gondvi elés tizenkét évvel ezelőtt, az áldott emlékezetű dr. *Nogáll* János felszentelt püspök halála napjával jelölt ki.

Egész életét, buzgólkodását Szent Vince tiszteletére s az árvák, szegények segítésére szentelte, hogy megteleljen a nagy szent által kijelölt élethivatásnak s a Mindenható éppen azon nagy szent emléknapiján szólította magához nemes lelkét.

Áldott porai ott nyugosznak az általa alapított intézet kápolnájában s szelleme örökdiák jótékony alkotásain.

* **A vármegye utpolitikája.** A miniszteri kiküldöttek befejezték vizsgálatukat a vármegyei utakon. A vizsgálatok eredményeiről és

a további teendőkről a szakértők programot dolgoztak ki, amit a kereskedelmi miniszter is hajlandó támogatni. A miniszteri szakértők ma a főszolgabírák bevonásával értekezletet tartanak a vármegyeházán és ezen fogják megállapítani azt a tervet, mely a vármegyei utak kiépítése és az utak fenntartását fogja meghatározni.

* **Az ideai kövezések.** Nagyvárad város tanácsa jelentéstételre hívta fel a mérnöki hivalt, hogy mutassa ki, az 1911. évben mielő kövezési póthitelre lesz szükség. A mérnöki hivatal most részletes kimutatással tesz eleget a felhívásnak. E szerint a múlt évről elmaradt és ez évben teljesítendő kövezésekre 168,441 korona póthitel szükséges. Mivel ily óriási póthitel a törvényhatóság megszavazzon, 34.844 koronát leüt a mérnöki hivatal és pedig azért, mert Halász-, Lovas és Huszár-utcák kövezését ez évről kikapcsolja, mert ezek a 3-ik hid kiépítéséig még várhatnak a kövezéssel. Így tehát 133.000 korona póthitelre van szükség. Ennek egy részét már elköltötték Kertész-, Erzsébet-, Gyár-, Hid-utca, a Végsor, továbbá a Kápolna-tér és Aradi-ut közötti szakasz rendezésére. Ez évben pedig a következő halasztást nem tűrő utcakövezéseket kell teljesíteni: Iskola-, Tükör-, Rákóczy-utcat, Templom-, Mocsár-, Daru-, Fecske-utcat, Görbe-utcat és a Francia-sort.

* **A csatornázás pótmunkája.** Az általános csatornázás egyik igen fontos része: a szennyvíz tisztító telep már nem sokára elkészül. A városi mérnöki hivatal tegnap jelentést tett a tanácshoz, amelyben felemliti, hogy a szennyvíz tisztító telepnél a főgyűjtő üzeme könnyen feanakadást szenvedhet, ha az egyetlen gépszerkezet megromlik, mert a gépet nem tudják kijavítani. Intézkedni kell, hogy a szennyvizet, ha csak rövid időre is, ki tudják zárni a medencéből s egyenesen a főöntöző csatornába terelhessék. Hogy ezt keresztülvihessék, a micskei pusztán levő szennyvíztelepnél egy vészkiömlő csatornát kell építeni, mely a szennyves vizet a derítő medence megkerülésével a főöntöző csatornába vezesse. A vészkiömlő csatorna 5257 koronába kerülne. A főmérnök, tekintettel a munkálatok sürgősségére, a csatorna elkészítésével megbizta az általános csatornázási vállalatot. Ha még sok ilyen pótmunkára lesz szükség, az 1,800.000 koronás csatornázás jóval többé kerül.

* **Sikkasztó festőművész.** Mint tudósítónk jelenti, Fáy Sándor nagyvárad illetőségű festőművészt letartóztatták. Komoly, ambiciózus festő volt Fáy Sándor, akit itt Nagyváradon igen sokan ismertek, mert még pár évvel ezelőtt itt lakott Nagyváradon. Később azután elkerült innen, Budapestre ment, majd vidéken barangolt. Pazarló életmódot kezdett folytatni, amit azonban jövedelmei nem bírtak meg és így mind inkább adósságokba süllyedt. Az utóbbi időben mind gyakrabban küzdött pénzzavarokkal. Most azután, hogy pénzhez jusszon, sikkasztásra vetemedett. A nagyvárad kir. ügyészséghez érkezett ellene a feljelentés, mire elrendelték a letartóztatását. Sokáig keresték, míg végre ráakadtak. Legutóbb Erdélyben, Csikmegyében tartózkodott. Tegnap, mint jelenti, Tusnádon letartóztatták a sikkasztó festőművészt.

* **Egy tanár tragédiája.** Kovács János nagyvárad községi iskolai tanítót mérhetetlen csapás sújtotta. Fia, Kovács Zoltán, budapesti tanítóképzői tanár öngyilkos lett. A megrázó szerencsétlenség részleteit teljes homály fedi s a titokzatoság még borzasztóbb hatással érin-

ette a szegény apát. Kovács Zoltán még alig volt 24 éves; iskoláit mindig kiütötetéssel végezte s ez évben is olyan fényes sikerrel fejezte be a Paedagogiumot, hogy mindjárt a tanév befejezése után kinevezték ugyanazon intézethez tanárnak. A vakációra egyik barátjához elutazott Magyar-Kanizsára. Ilyen örvendetes előzmények végtelen boldoggá tették a szülőket. Képzelték a rémület, midőn Kovács János tanító, a fia jóvendője felett örvendező apa, felbontotta fia barátjának következő rövid, de annál lesújtóbb táviratát:

— Zoltán öngyilkos lett, mit csináljak a hullával!

A szűkszavú távirat tartalma csakhamar elterjedt a városban s az ösmerősök között nagy megdöbbenést keltett. A mélyen lesújtott édes apa sem tud magyarázatot adni, hogy miért követte el igazán szép jövő előtt álló fia az öngyilkosságot, most, midőn már elérte célját, táradozásának eredményét. — Kovács János tanító még tegnap elutazott Magyar-Kanizsára s a holttestet Nagyváradra szállíttatja. A temetés ma, július 19 én, délután 4 órakor lesz a vasutállomástól s az olasz sarkertben helyezik örök nyugalomra az elhunytat.

* Viszik a nagyváradai péksegédeket.

Budapesten a pékmunkások sztrájkja a munkaadóknak igen nagy bajokat okoznak és amint a körülmények mutatják, a sztrájknak egyelőre nem igen lesz hamar vége. A munkaadók szorultságukban minden eszközt megragadnak, hogy letörjék a sztrájkolókat. A mindjobban érezhető munkáshiányon most úgy akarnak segíteni, hogy az ország minden részéből magas napibér mellett viszik a munkásokat. Néhány munkaadó tegnap Nagyváradon is megjelent és itt 15 alkalmazottat toborzott össze. A péksegédek látszólag örömmel fogadták a pesti mesterek felszólításait és nyomban össze is gyűltek a Pannoniában, ahol a szerződés örömeire áldomást ittak. Egy-egy péksegéd 9 korona és 40 fillér költséget csinált, amit természetesen a munkaadók fizettek meg. Ezután kivonultak a pályaudvarra, ahol nagyszabású haditerveket kovácsoltak arra nézve, hogy Budapestre hogy fognak bevonulni anélkül, hogy a sztrájkoló pesti pékek támadásának ne lennének kitéve. Amig így tanácskoztak a segédek, kettő közülök a pályaudvarról megugrott és tovább folytatja Nagyváradon a mesterségét. A megszökött segédek miatt a pékmesterek fűnek-fának panaszkodtak, de bizony a bajon nem segíthetett senki. Debrecenből, Máramaroszigetről szintén vittek a fővárosba munkásokat. A munkaadók természetesen tovább folytatják körutjaikat és ahonnan lehet, viszik a munkásokat.

* Betörések Margitán. A margitai vagyonbiztonsági állapotok nem valami rózsás színűek. Legutóbb egymásután háromszor is követtek el betörést a községben. Többek között Pollák Lajos nyomdatulajdonos üzletét is feltörték és onnan 300 korona készpénzt vittek el. A betörésről Pollák a margitai csendőrségnek tett jelentést, mely nyomban megindította az eljárást még pedig eredménnyel. Pataky járásörmester és Kiss csendőr rövid nyomozás után megállapították, hogy a betörést Brüll Zsigmond és testvére Brüll Jenő követték el. A két testvér előbb tagadt mindent, de később bevallották, hogy ők törték fel az üzletet és vitték el a pénzt, melynek nagyrészt meg is találták náluk. A tettesek vallomásaikat jegyzőkönyvileg is megerősítették. Betörtek még ugyanazon éjjel két gazdánál is, shonnan élelmi cikkeket vittek el.

* Apagyilkosság Mezőbajjon. Borzalmas gyilkosságot követett el tegnap délután 2 órakor Mezőbajj községben egy szerencsétlen nagybeteg legény, aki önkivületi állapotban agyonlőtte az édes atyját. A gyilkosságról tudósításunk a következő: *Kövágó* Károly mezőbajjai gazdálkodó 19 éves *Sándor* nevű fia napok óta fekszik tifuszban szülei lakásán. A beteg legénydel tegnap délután 2 órakor egy szobában aludt édes atya *Kövágó* Károly. A beteg iszonyu lázában egyszerre felugrott ágyából és a falon lévő vadászfegyvert lekapva, abból édes atyjára lőtt. A golyó *Kövágó* fejét szétronsolta és azonnal halált idézett elő. A lövés zajára *Kövágó* Károlyné a szobába rohant. A gyilkos fiu egykedvűen állott a hulla mellett kezében még mindig a fegyvert tartotta. A megrémült anya kétségbeesve kérdezte fiától.

— Mit tettél? Megölted az apádat.
— En nem! Bejött egy ember, aki megakartá ölni az apámat és én azt lőttem agyon. Felelt a deleriumos fiu, aztán összeroskadt. Az esetről jelentést tettek a csendőrségnek, mely foganatosította a szokásos jegyzőkönyvi kihallgatást. A tettest nem tartóztatták le, mivel cselekedetét önkivületi állapotban követte el.

* Hűtlen kocsis. Első nagyváradai kenyérgyár megbízásából Izsák Márton raktárnok, f. hó 17-én egy kocsi szállítmánnyal elküldte az előtte ismeretlen nevű kocsisat a *Felix*-fürdőbe, hogy a szállítmányok átadása alkalmával az előző napi sütemények ára fejében 135 koronát vegyen fel, azzal számoljon be. A kocsis azonban mai napig nem jelentkezett, miért is ellene bűnvádi feljelentést tettek a rendőrség a szökevény kocsis kézrekerítése iránt kellő intézkedéseket tett, mivel nem lehetetlen, hogy a felvett pénzzel megszökött.

* Eltűnt fiu. *Balass* Sándor hét éves fiu tegnapelőt özv. *Orgodán* Zsigmondné lakásáról eltűnt. A gyermek gondozója jelentést tett az eltűnéséről a rendőrségen, mely nyomozza a kis szökevényt.

* A páinka munkija. *Kosztá* Péter bodonosi lakos, ezelőtt 5 nappal együtt idogált sógorával, *Horgel* Jánossal a korcsmában. Idogálás közben *Horgel* oly sokat talált fogyasztani az alkohorból, hogy attól elaludt. *Kosztát* bosszantotta, hogy egyedül maradt, de azért nem hagyott fel az ivással. Mikor már ő is alig állott a lábán, baltát vett elő és azzal minden előzetes szóváltás nélkül mellé térdelt sógorának és annak fejét kezdte darabolni. A borzalmas dolgot egy arcrándulás nélkül végezte *Kosztá*, akinek a kezéből a korcsmáros vette ki a baltát. *Horgel* János még öt napig élt, mely idő alatt egy pillanatra sem tért magához, míg tegnapelőtt meghalt. *Kosztát* letartóztatták.

* Kolera Margitán. Nagy riadalmat okozott Margitán tegnapelőtt egy megbetegülés, melyről az a hír terjedt el, hogy kolera. A beteghez nyomban kiszállott *Sugár* Bertalan községi orvos és megvizsgálta a beteget és megállapította, hogy egyszerű gyomorrontásról van szó, melyet a hiányos táplálkozás idézett elő. Az esetről jelentést tettek *Markovits* Manó főszolgabírónak is, aki szintén megjelent a betegnél és saját költségén gondoskodott a beteg ellátásáról.

* Gyakorlattal bíró ügyes, gyors és gépirónó azonnali belépésre felvétetik. Cim a kiadóban.

* A rendőri sajtóirodából. A rendőri sajtóiroda tegnap kiadott jelentése többek között a következőket közli: *Vasvári* György 4 éves fiu tegnap délelben az éjszakai házukba szaladt be s mire észrevették teljesen összeesett.

Salyos sebével a kórházba szállították. Sérülése életveszélyes. Nem tudjuk ki szökevény volt a csinos kis hirt, de annyira bizonyos, hogy sokat lehet érteni belőle. Nagyváradon három napon belül csak egy szalma tús volt a Kertész utcán lévő *Farkas*-tele téglaágyában. Itt szereti baleset nem történt. Hol történt tehát a szerencsétlenség Tokióban-e avagy Kutyaköten. A nagyváradai rendőrség sajtóirodája ezideig rendszerint oly tudósításokat adott a lapoknak, melyből megérthettük az esetet. Most azonban, ugy látszik rébuszokat akarnak feladni a sajtóíróknak, hogy az újságírók szórakozhassanak az ellőle rejtvények megfejtésével.

x Vadászok figyelmebe. Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy *Rákóczy*-ut Moskovits-palotában egy modern fegyvertárolat nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket csakazonan juttatok, *Ladányi* József puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közelodik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyverüket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. löporv. áruháza. Telefon: 269. sz. Telefon: 629. sz.

Tudósítás!
Tudatni kívánom az egész tisztelt község megrendelőimnek és az elegáns ruhákat szerető urak közönségének, hogy a tavaszi és nyári szövevény megérkeztek. Angol és helyi szövevények oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik szövevényvel foglalkozom a versenyre, hogy a legelőbb a vásárlásban is, ami a saját vélekedésem által történi készítem. Nagybeszélő portókat is készítek.
FRIEDLÄNDER
Telefon nagyvárad szövevény 629. sz.
Nagyvárad, Szent János-utca 492. sz.
Mintákkal kívánatra házhoz szövevény.

x Néhai föltételenül *Békés* *Árpád* hteol. könyvtárát még a közle. *Árpád* *Árpád* *Árpád* árusítom. *Békés* A. könyvkeres. Rákóczi-ut 10. sz.

TISZÁNTÚL-ra
Kolosváry Sándor
ékszerész, arany és ezüstműves üzletét
folyó év május 1-én helyezte át
míg az építkezés tart Nagyvárad, *Rákóczi*-ut 6. sz. Vasútvonal háza, az *Orsolya* zárda templomával szembe.
KIRÁLY árai!
Figyeljen az árakra!

csomag eredeti <i>Gillette</i> kés	1 frt 35 kr
<i>Gillette</i> utánzatú borotva készlet	1 » 50 »
valódi serte hajkefe	70 »
dublé hajszkefe	20 »
valódi serte ruhakefe	45 »
szappan	05 »
szappan	20 »
szappan	10 »
szappan	30 »
szappan	70 »
szappan	20 »
szappan	30 »
szappan	60 »
szappan	85 »

a legszebbek és legjobbak között, minden más itt fel nem sorolt ha személyesen meg nem győződik az áráról. Odeurókben!

Csillár és fémáru gyártási telep:
Nagyvárad Iroda s raktár
 Szt. János-u. 1. Bémer-tér 3.
Telefon 556. Készíték a legizlésebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petroleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; **villamos motor, világítási** és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel STERN ADOLF. 33

Vas és rézbutor gyári raktári

Székényágy 3 matraccal 20 korona
 Sodronybetét 10 korona
 Rézkarniss 4 korona
 Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható
Kohn Adolf
 vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
 10 sz. Telefon 636.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: Cigányszerelem. (Fedák Sári fel-léptével.)

Csütörtök: Elvált asszony. (Fedák Sári fel-léptével.)

Fedák — szombaton és vasárnap. A színház pénztára nem győzi kielégíteni a keresletet, ami Fedák Sári vendégszereplésére iránt mutatkozik. Napról-napra elfogy minden jegy, Fedák Sári minden fellépése szinig telt ház előtt folyik le, már napokkal előbb megostromolja a közönség a pénztárt jegyekért. A mai Cigányszerelemhez jegy nincsen, az Elvált asszony és a Lotti ezredesi előadásához is csak néhány páholy és körszék maradt. Szombaton a Luxemburg grófja címszereplését játssza el, ami bea oly óriási sikere volt Budapesten. Vasárnap pedig a »Babuská« ban bucsuzik el Fedák Zsaza. Az utolsó Fedák-estekre a színházi pénztár ma délelőtt 9 órától adja ki s jegyeket. Bizonyos, hogy az utolsó estéken is teljesen megtölti a publikum a színházat.

NYILTTÉR.

Dr. Sor Dezső

ügyvédi irodáját

Kossuth Lajos-utca 14. sz.

alatt Mihely Adolf ügyvéd ur házában megnyitotta.

407

F O G A K.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szápadlás nélkül is készít **kitünő hirt** nevű

Fogműtermében

Özv. **Dr. Deákné**

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

TÁVIRATOK.

Héderváry az utolsó alkotmányos miniszter.

Budapest, jul. 18.

(Saját tud.) Héderváry miniszterelnök ma egy függetlenségi képviselő előtt a következő kijelentést tette:

— Ha én is megundorodom, visszalépek, akkor pedig tudjátok meg, hogy én voltam az utolsó alkotmányos miniszterelnök.

A miniszterelnök kijelentése mindenütt nagy meglepetést keltett s a kombinációk egész sorát vonta maga után.

Andrássy holnap beszél.

Budapest, jul. 18.

Gróf Andrássy Gyula, aki Tisza István után készült felszólalni, újabb értesülés szerint nem várja be Tisza István beszédét. Közölte barátaival, hogy csütörtökön minden körülmények között felszólal.

Letartóztatott kereskedő.

Budapest, július 19.

(Saját tudósítónktól.) Ma éjjel a budapesti detektívek letartóztatták Szöllösi Károlyt, akinek az édes atyja Szegeden ékszerkereskedő. A fiatal ember Szegeden 10.000 korona értékű ékszerrel lopott édes atyjától. A letartóztatás az ékszerész kérelmére történt.

86 napos álom.

London, jul. 18.

Newyorkból táviratozzák: A springfieldi városi kórházban ma fölébredt egy asszony, aki 86 napon át aludt és sehogysém tudták felköltetni. Az álomkóros asszony teljesen jól érzi magát.

Rosner Dávid hitelezői.

Budapest, jul. 18.

Rosner Dávid tőzsdebizományos ügyében ma este hat órakor tárgyalásra gyűlnek össze az érdekeltek. Ezen a tárgyaláson fogják megállapítani a követelések teljes összegét. Ma délig sem Rosner, sem Faludi nem jelentkeztek a tőzsdén, ahol egyébként nyugodt a hangulat.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése.

Budapesten

A gabonatőzsdén tegnap nagyon la nyha volt az üzlet. Készaru 15 el olcsóbb.

Határidők sáralata:

Áprilisi buza (1912)	— — —	11.06
Októberi buza	— — —	10.82
Októberi rozs	— — —	9.02
Októberi zab	— — —	7.81
Májusi tengeri (1912)	— — —	6.90
Juliusi tengeri	— — —	7.26
Augusztusi tengeri	— — —	7.32
Augusztusi repce	— — —	14.40

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitebank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— — —	832.50
Osztrák hitelrészvény	— — —	659.50
Jelzálogbank	— — —	487.50
Leszámitoló és pénzváltó	— — —	568.50
Salgótarjáni kőszén	— — —	689.—
Osztrák államvasut részvény	— — —	749.—
Közuti vasut	— — —	777.—
Rimamurányi vasmű	— — —	689.—
Városi vasut	— — —	389.—
Beocsini cement	— — —	—.—

REGÉNYCSARNOK.

BÖSKE

Irta SARKADI NAGY SÁNDORNÉ

(Folytatás.)

26

Imponált ugyanis a könnyelmű leánynak Légrády legutóbbi erélyes fellépése, ki egy szép napon diszbe vette magát, s ünnepélyesen megkérte Alice kezét.

Látván a leány habozását, vérvörös arccal felállott helyéről, s a következő szavakkal távozni készült:

— Isten vele Alice, most már eleget boldondított, mátdí fogva átengedem dicső szerepet másnak.

Már a kilincsen nyugodott jobb keze amidő Alice egy gyors mozdulattal mellette termett.

— Iván mondá ezuttal őszinte meleg hangon — csak nem voltak ezek utolsó szavai, hisz tudja, hogy sajnálók szüleimtől végleg elválni, ha ők nincsenek már rég neje lennék — folytató ártatlan arccal ádáz hazugságait — ne tegyen szerencsétlenül Edes anyám ma este Pé-re megy, szegény beteg nővérem látogatására, legyen irgalmas s engedje, hogy én is vele tartsak. Ilyen hamar feleletet úgy sem adhatok, holnap meg ithonn sem leszek, várjon tehát amíg visszajövünk tizenhatodikáig s akkor biztos feleletet adok. »Rossz ember — mondá könnyei közt mosolyogva — hogy rám ijesztett!

Légrády már ekkor ismét helyet foglalt. »Oly szép, amilyen kegyetlen — mondá ismét szokott enyelgő hangján — elég gondolkodási időt adtam már — elég lehetne. Mondja legalább — szólott mosf már szenvedélyes könnyörgő hangon — remélhetek?»

Alice szendén lepillantva, szemérmesen el-suttogott egy alig hallható »igent« s ezzel vége szakadt e párbeszédnek. Ideje is volt, mivel Ladányi Péter éppen ekkor lépett be, s a vendéget szívélyes modorában ott tartóztatva ebédre. Midő Légrády délután eltávozott, a bucsuzásnál halkan oda szolt a leánynak.

B-csüktszavamra fogadom Alice, hogy ha tizenhatodikán nem ad biztos választ, hát ügyünket befejezettek fogom tekinteni.

Erzel a világon a legkönyösebb arccal elbucuzott, s senki sem sejtette, hogy mily fontos életbevágó szavakat suttogott a leányoknak.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

A Biharmegyei Gazdák Aru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5₀°-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra. 161

2—3 középiskolát végzett fiu

nyomdász tanulónak

felvétetik

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVARAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtiszteendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótallok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegáruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A
„TISZÁNTÚL“-ra
előfizethet
mindennap.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 » francia szájviz	25 »
1 » száj szagtalanító	50 »
1 tubus dr Heyder fogcserm	50 »
8 » Thymol	20 »
1 » Stomatin	20 »
1 » tégely Odontin togpasztá	55 »
1 drb Odontin betét	85 »
1 üveg Picavan	98 »
1 üveg Bay Rum	85 »
1 » Jera violette brillantín	90 »
1 » francia brillantín	15, 22, 35 »
1 » folyékony brillantín	50 »
1 » valódi dió olaj	15 »
1 » » » kivonat	75 »
1 drb bajuszotó	15, 20 55 »

1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.
1 tégely Margit crém	40 »
1 » Diana crém	65 »
1 drb Dianna szappan	65 »
1 dob Lickner puder	38 »
1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »
1 üveg amerikai petrol	50 »
1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »
1 fekete champos	12 »
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »
8 drb francia ibolya szappan	50 »
1 » Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 »
1 » Speick szappan	28 »
1 » Windsor szappan	38 »
1 tubus kaloderma	28 »
1 » Beloderma kézfinomító	20 »
1 » vegtégely tejcerm	20 »

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 Gillette utánzatu borotva készlet	1 » 50 »
1 valódi serte hajkefe	70 »
1 dublé bajuszkefe	20 »
1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 körömkefe	05 »
1 surolókefe óriási	20 »
1 surolókefe kisebb	10 »
12 drb Royal angol cipő orám	96 »
1 drb cipőcerm-kefe kenőkefével	70 »
1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » Jurigatem Zománc	80 »
1 mtr vörös gumicső	60 »
Egynegyed Ko Brunz watta	85 »

805

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

Jégszekrények

nagy választékban

Fagylaltgépek

Ltr.	1	2	3	4
Kor.	10—	12-50	14-50	17—

Vajkőpülőgépek

Ltr.	1	2	3
Kor.	3-60	4-80	5-60

Kerti vasbutorok állandó nagy választékban.
Modern konyhaberendezések zománcos és Alumínium edényekből

Telefon 390.

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

telát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenemű izzólámpa különlegességek, fényképezési lámpák ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön helyre épített nagy

csillár-raktárunkat

megtékintésre ajánljuk.

Állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

16órától 12 óráig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, hűvösét, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden a szakmába végo munkálatokat a legolcsóbb áruk mellett.

Költségvetések ingyen.

villamos világítás

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

**MEGELOZOTT
MOSKOVITS
ANATOMIAI GIPOGYAR**

NAGYVÁRAD
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ.
Bémer-tér, (Bazár épület.)

FÉLIX GYÓGYFÜRDŐ

Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb forró kénese hőforrás, víz hőfoka 5° Celsius. Gyógyjavallat fürdő alakjában, csúsz (reuma) és köszvény ellen. Női betegségeknek, idült méh és petefészek gyulladások, méh-hurut, medencebeli lejtőzövetlob és izzadmányoknál. Ivógyógymód alakjában, idült gyomorbántalmaknál, makacs székrekedésnél, máj és epehólyag betegség-knél, sárgaság és epekőveknél, meglepő gyógyhatás. Tükör, kád, mór, szénsav és iszap fürdők. Állandó fürdőorvos, állandó gyógytár, 350 kényelmes lakó szoba, kitünő vendéglők, jutányos étlap-árak, elsőrendű cigányzene, vasárnaponként katonazene, tennis-pálya, gondozott sétautak 200 holdas park. Május 1-től 16 vonat közlekedik naponta. — Posta, távirida, interurbán telefon. — Curtaxe és zenedij nincs. Prospektust küld az igazgatóság.

842

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyvárad.